

LEKTIONSPLANERING

Årskurs: 7-9

Ämne: Svenska

Tema: Överlevnad, skuld och etik i litteraturen - "Tatueraren i Auschwitz"

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Eleverna ska läsa och analysera skönlitteratur och kunna reflektera kring handlingen och de historiska sammanhangen.

Eleverna ska arbeta med att utveckla sin förmåga att tolka och resonera kring litterära verk och deras teman.

Eleverna ska skriva texter med fungerande struktur, innehåll och anpassning till texttyp och syfte.

Eleverna ska utveckla sin läsförståelse och kunna sammanfatta och resonera kring innehållet i olika texter.

Betygskriterium (E)

Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som till viss del utvecklar samtalen och diskussionerna.

Eleven framför åsikter med till viss del underbyggda argument.

Eleven skriver olika slags texter med viss språklig variation, i huvudsak fungerande struktur och innehåll samt viss anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang.

Eleven sammanfattar olika texter med viss säkerhet och för enkla resonemang om innehållet i olika texter.

[Lgr22, Svenska, Åk. 7-9]

Lärrarledda instruktioner

1. Introduktion till romanen och dess historiska bakgrund (10 min)

- Ge en kort bakgrund om andra världskriget och förintelsen.
- Förklara bokens tema kring överlevnad, skuld och etik.
- Diskutera hur boken blandar dokumentär och fiktion.
- Ställ frågor om vad eleverna redan vet om Auschwitz och koncentrationsläger.

2. Genomgång av Lale Sokolovs karaktär och hans utveckling (10 min)

- Beskriv Lales roll som tatuerare i Auschwitz.
- Diskutera hans känslomässiga avstängning och hans förändring genom

mötet med Gita.

- Reflektera över de moraliska dilemman han ställs inför.
- Diskutera begreppet "överlevnad" och vad det innebär för Lale.

3. Etiska frågor i "Tatueraren i Auschwitz" (15 min)

- Ställ frågor om moral och etik i bokens handling.
- Diskutera begreppet "rätt och fel" i extremt svåra situationer.
- Låt eleverna reflektera över om Lales handlingar kan rättfärdigas.
- Följ upp med en diskussion om människans förmåga att hantera svåra val.

4. Diskussion och reflektion över kärlekens kraft i en extrem miljö (15 min)

- Diskutera relationen mellan Lale och Gita.
- Reflektera över vad kärlek kan betyda i en sådan miljö.
- Låt eleverna resonera kring om kärlek kan överleva under extremt svåra förhållanden.
- Diskutera bokens budskap om människans förmåga att finna ljus i mörka tider.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Förintelsen och Auschwitz.**

Förintelsen var ett systematiskt folkmord där omkring sex miljoner judar dödades av nazisterna under andra världskriget. Auschwitz var ett av de största koncentrationslägren där människor tvingades utföra slavarbete eller dödas i gaskamrar. Att förstå denna historiska kontext är centralt för att kunna tolka romanen och dess teman.

- **Moral och etik under extremt tryck.**

Lale Sokolovs karaktär genomgår en dramatisk moralisk utveckling i boken. Frågor som om det går att rättfärdiga vissa handlingar för överlevnadens skull tas upp, vilket kan skapa ett etiskt dilemma för läsaren.

- **Kärlekens betydelse i förhållanden präglade av lidande.**

Trots de extremt svåra förhållandena i Auschwitz utvecklas en stark och äkta kärlek mellan Lale och Gita. Denna kärlek ger en påminnelse om att mänskliga känslor och relationer kan överleva även i de mörkaste stunder.

• **Literära tekniker i "Tatueraren i Auschwitz".**

Boken är skriven i presens och använder ett enkelt språk för att spegla berättelsens dramatiska och realistiska ton. Detta är viktigt för att skapa en närhet mellan läsaren och de händelser som beskrivs.

• **Skuld och ansvar i krigets grymheter.**

Ett centralt tema är skuld - inte bara den personliga utan också kollektiv skuld. Hur hanterar människor sin egen delaktighet i grymheter när de själva är offer?

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Auschwitz	Ett av de mest kända nazistiska koncentrationslägren, beläget i Polen, där miljontals människor dödades.	Namnet kommer från den polska staden Oświęcim, där lägret var beläget.
Tatuerare	En person som utför tatueringar, i detta fall Lale som tvingas tatuera fångarnas nummer.	Kommer från latin "tattoo", som betyder "att märka eller rita."
Förintelsen	Systematisk massmord av judar och andra grupper under andra världskriget, utfört av Nazityskland.	Från latin "extermination", som betyder att förgöra fullständigt.
Skuld	En känsla av ansvar för något dåligt eller felaktigt som har hänt.	Kommer från det fornsvenska ordet "skuldr", som betyder "ansvar".
Överlevnad	Förmågan att överleva, särskilt i extrema och livshotande situationer.	Från gammalsvenska "överleva", som betyder att fortsätta leva.

Diskussionsfrågor

A. Vad innebär det att göra något "för överlevnadens skull"? Kan det rättfärdiga handlingar som normalt sett är fel?

B. Hur påverkar extrema förhållanden en människas moral och etik? Kan vi förlåta handlingar som begås under sådana förhållanden?

C. Kan kärlek överleva under extremt förtryck? Vad säger boken om kärlekens kraft i mörka tider?

Aktivitet

Låt eleverna arbeta i små grupper och skapa en dramatisk återgivning av en scen ur boken där Lale måste fatta ett svårt beslut. Varje grupp ska välja en specifik scen och presentera den genom en kort teaterframställning. Efter presentationen ska gruppen diskutera de etiska och moraliska dilemman som karaktärerna ställs inför i just den scenen.

Exit-ticket

Fråga	Svar
1. Vad var Lales roll i Auschwitz?	Lale var tatueringare och tvingades tatuera nummer på fångarna.
2. Vilket etiskt dilemma står Lale inför?	Lale måste välja mellan att följa order eller att skydda sina medfångar.
3. Hur förändras Lale genom boken?	Lale går från att vara känslomässigt avstängd till att återfå sin mänsklighet genom kärleken till Gita.
4. Vad betyder begreppet "överlevnad" i boken?	Överlevnad handlar om att göra vad som krävs för att överleva, även om det innebär att fatta svåra beslut eller agera omoraliskt.
5. Vad symboliserar tatueringarna i Auschwitz?	Tatueringarna symboliserade förnedring och avhumanisering av fångarna, men också en form av identifikation i ett system som försökte utplåna individens värde.
6. Vad betyder "skuld" i förintelsens kontext?	Skuld handlar om att ta ansvar för handlingar, både individuellt och kollektivt, i en tid av massmord och förtryck.
7. Hur påverkas kärlek under extrema omständigheter?	Kärlekens kraft kan överleva även under förtryck, och den ger hopp och styrka i de mörkaste tiderna.
8. Vilka teman tas upp i boken?	Teman som överlevnad, skuld, etik och kärlek behandlas genom hela berättelsen.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva ett reflekterande brev från Lale till Gita, där han beskriver sina känslor och de svåra beslut han tvingas fatta. Brevet ska vara på 300-400 ord och innehålla både hans känslor kring förintelsen och hans tankar om deras framtid tillsammans.

Citat

"In the end, we will remember not the words of our enemies, but the silence of our friends."

- Martin Luther King Jr., 1965

Detta citat knyter an till bokens tema om moral och att vara passiv i tider av förtryck. Lale tvingas ibland vara tyst och följa order för att överleva, men han finner också sin egen röst genom kärlek och motstånd.

Tags: [2018](#), [Åk. 7 - 9](#), [Okategoriserade](#), [Svenska](#)